

KALENDARIUM

Przegląd ważniejszych wydarzeń wrzesień–październik 2017

Mirosław Rutkowski¹

KRAJ

18.09. W Łodzi odbyła się konferencja otwierająca międzynarodowy projekt „Energia geotermalna: podstawa niskoemisyjnego ciepłownictwa, poprawy warunków życia i zrównoważonego rozwoju – wstępne studia dla wybranych obszarów w Polsce”. Przedsięwzięcie jest realizowane ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (tzw. fundusz norweski i fundusz EOG). Uczestniczą w nim specjaliści z Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN (lider konsorcjum), Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechniki Wrocławskiej oraz Krajowej Agencji Energii w Islandii, Christian Michelsen Research AS w Norwegii, a także z Europejskiej Rady Energii Geotermalnej. W pracach biorą udział przedstawiciele miast, dla których będą opracowane wstępne studia – Łąka Zdroju, Konstantynowa Łódzkiego, Poddębic i Sochaczewa. Całość koordynuje Ministerstwo Środowiska i NFOŚiGW.

18–21.09. W gmachu Politechniki Koszalińskiej odbywał się 85. Zjazd Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Tematyka obrad dotyczyła geologii Południowego Bałtyku i Pomorza Środkowego oraz aktualnych problemów geologii morza w perspektywie polskich badań oceanicznych. Patronat honorowy sprawowali: sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska prof. Mariusz Orion Jędrysek, wojewoda zachodniopomorski Krzysztof Kozłowski, wicemarszałek województwa zachodniopomorskiego Tomasz Sobieraj oraz prezydent Koszalina Piotr Jedliński. W pracach Komitetu Organizacyjnego brała udział pokazną reprezentacją pracowników Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB) z oddziałów szczecińskiego i gdańskiego. Część referatów 85. Zjazdu PTG podzielono na bloki: Oceany, Bałtyk, Wybrzeże i Geologia Pomorza. Odbyła się też sesja posterowa oraz dwie wycieczki pt. „Geologia wybrzeża Pomorza Środkowego – od Trzęsacza przez Karlino do Łazów” i „Budowa geologiczna Bornholmu w świetle odsłoneń, odwiedziny Centrum Naukowego NaturBornholm”.

20.09. Międzynarodowa konferencja i wystawa Nafta–Gaz–Chemia odbyła się po raz piętnasty w Warszawie. Organizatorem była spółka Zarząd Targów Warszawskich, a w wydarzeniu udział wzięli parlamentarzyści, przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej, ambasadrowie i przedstawiciele ambasad, członkowie zarządów firm z sektora nafty, gazu, energetyki i chemii, pracownicy

wyższych uczelni i instytutów naukowo-badawczych, prawnicy, eksperci gospodarczy i dziennikarze. Wiodące tematy sesji plenarnej to „Bezpieczeństwo energetyczne Polski – samodzielnie czy w Unii Europejskiej?” oraz „Perspektywy wspólnego rynku energii”. Referat wprowadzający wygłosił wiceminister energii Grzegorz Tobiszowski. Dyskusje odbywały się blokach tematycznych: rynek paliwowy, gaz ziemny i chemia. W konferencji udział wzięło 405 uczestników, w tym wielu z zagranicy.

21–23.09. 10th Geosymposium of Young Researchers „Silesia 2017” przebiegało w malowniczej scenarii kopalni Guido w Zabrze. Impreza, organizowana corocznie przez Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, jest adresowana do studentów, doktorantów i młodych pracowników nauki. Z założenia ma charakter multidyscyplinarny, ułatwiający wymianę poglądów badaczy specjalizujących się w różnych gałęziach nauk o Ziemi – geografii, geofizyce, geologii i ochrony środowiska. Wśród licznych partnerów przedsięwzięcia można znaleźć jednostki badawcze związane z Uniwersytetem Śląskim, a także Główny Instytut Górnictwa, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych oraz Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Patronem medialnym sympozjum zostało w tym roku czasopismo Open Geosciences należące do grupy De Gruyter.

27–29.09. Sympozjum Komitetu Geodezji PAN zatytułowane „Monitorowanie dynamiki Ziemi w ramach systemu GGOS” odbyło się w warszawskiej siedzibie Wojskowej Akademii Technicznej. Spotkanie zorganizowali: Komitet Geodezji PAN, Wojskowa Akademia Techniczna, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie i Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu. Celem konferencji była prezentacja polskich osiągnięć w dziedzinie realizacji projektu Global Geodetic Observing System (GGOS), firmowanego przez International Association of Geodesy. Głównym celem projektu jest integracja geodezyjnych technik pomiarowych służących do monitorowania dynamicznych zmian w systemie ziemskim. Sesje referatowe dotyczyły układów odniesienia, pola grawitacyjnego, ruchu obrotowego i geodynamiki ziemskiej, satelitów nawigacyjnych i metod teledetekcyjnych w geodezji.

29.09–5.10. International Geoscience Programme (IGCP) to wspólna inicjatywa UNESCO i International Union for Geological Sciences służąca rozwojowi nauk o Ziemi. W jej ramach Rada IGCP od 1972 r. zatwierdza

¹ Emerytowany pracownik PIG-PIB; mirekrutkowski751@gmail.com.

projekty zgłaszane przez grupy naukowców, finansuje prace badawcze, monitoruje ich postęp i wreszcie ogłasza wyniki badań. Projekty obejmujące różnorodne zagadnienia z dziedziny nauk o Ziemi i klimacie (ostatnio również dotyczące geoparków) są numerowane wg kolejności zatwierdzenia – najnowszy oznaczono jako 661.

Spotkanie geologów zainteresowanych realizacją jednego z takich projektów – IGCP 589, poświęconemu rozwojowi azjatyckiej domeny Oceanu Tetydy – odbyło się w krakowskiej siedzibie Akademii Górniczo-Hutniczej. Organizatorami byli pracownicy AGH i Oddziału Karpackiego PIG-PIB w Krakowie. Sympozjum nadano podtytuł „Western Tethys meets Eastern Tethys”, co lapidarnie oddaje tematykę obrad. W ramach spotkania odbyły się sesje referatowe i posterowe oraz wycieczki do klasycznych odkrywek małopolskich i tatrzańskich, co pozwoliło badaczom, zajmującym się od pięciu lat azjatycką częścią Tetydy, na zapoznanie się z rozwojem polskiego fragmentu oceanu.

5–6.10. Około 150 osób z całej Polski – samorządowców, techników i naukowców – uczestniczyło w warsztatach poświęconych płytce geotermii, które odbywały się w Europejskim Centrum Edukacji Geologicznej w Chęcinach. Spotkanie kończące realizację polsko-norweskiego projektu Gethermal4PL zorganizowali jego wykonawcy: PIG-PIB i norweski instytut Christian Michelsen Research AS.

10–12.10. Z inicjatywy International Sedimentological Association (IAS) oraz Association des Sédimentologues Français (ASF) w Tuluzie zorganizowano konferencję pod nazwą International Meeting in Sedimentology. W spotkaniu przygotowanym logistycznie przez grupę pracowników Université Paul Sabatier i Université Jean Jaurès (oba w Tuluzie) oraz Université de Montpellier i Université de Pau et des Pays de l'Adour wzięło udział ponad 800 badaczy z całego świata. Na bogaty program imprezy składało się kilkadziesiąt sesji tematycznych toczących się równolegle w siedmiu audytoriach, trzy warsztaty i kilkanaście wycieczek geologicznych. Autorzy referatów i posterów prezentowali najnowsze osiągnięcia współczesnej sedymentologii, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów surowcowych badań naukowych. Podczas warsztatów eksperci z koncernu Total przedstawili podstawy geomorfologii sejsmicznej, nowej dziedziny wiedzy zajmującej się badaniem współczesnych, powierzchniowych struktur geologicznych przy użyciu sejsmiki 3D i metod teledetekcyjnych. Rezultaty takich badań, zwłaszcza prowadzonych pod wodą, umożliwiają lepsze rozpoznanie struktur pogrzebanych, dostępnych tylko otworowo.

11–13.10. Z racji swego specyficznego położenia geotektonicznego Turcja ma bogate doświadczenie w sejsmologii i inżynierii sejsmicznej. Pragnąc podzielić się wiedzą i wymienić poglądy ze specjalistami z innych krajów, czołowa turecka organizacja zrzeszająca specjalistów budownictwa sejsmicznego, Association of Earthquake Engineering of Turkey (TDMD), co dwa lata organizuje

Przedsięwzięcie, finansowane przez Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, polega na opracowaniu map i raportów potencjału geotermalnego dla sześciu obszarów inwestycyjnych rządowego programu Mieszkanie Plus – Biała Podlaska, Gdynia, Poznań, Pruszków, Wrocław i Zamość. Miejsce spotkania wybrano nieprzypadkowo – ECEG w Chęcinach jest ogrzewane i klimatyzowane dzięki systemowi opartemu na pompach ciepła i 90 płytkich otworach wiertniczych.

15–18.10. W Kościelisku k. Zakopanego odbywała się 31. konferencja z cyklu „Zagadnienia surowców energetycznych i energii w gospodarce krajowej” organizowana corocznie przez Pracownię Ekonomiki i Badań Rynku Paliwowo-Energetycznego Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN w Krakowie oraz Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN. Tematykę spotkania zdominował węgiel kamienny – perspektywy rozwoju rynku, polski mix energetyczny na tle Europy, ekonomika wydobywania, strategię rozwoju krajowych koncernów węglowych. Na uwagę zasługiwała duża ilość referatów poświęconych domieszce rtęci w węglu kamiennym i sposobom jej usuwania. Omawiano również problematykę akceptacji społecznej (a raczej jej braku) dla nowych odkrywek węgla brunatnego oraz pojedyncze zagadnienia z dziedziny OZE i sektora ropy naftowej i gazu ziemnego.

ŚWIAT

konferencje pod nazwą International Conference on Earthquake Engineering and Seismology. Czwarą z kolei odbyła się w Eskişehir, dużym mieście przemysłowym i ośrodku uniwersyteckim położonym w Środkowej Anatolii. Sesje referatowe odbywały się równolegle w kilku audytoriach miejscowego uniwersytetu. Podzielono je na bloki tematyczne – budownictwo żelbetowe, analiza strukturalna, historyczne budownictwo kamienne, sejsmologia i geotechnika. Autorami prezentacji, jak i uczestnikami konferencji byli głównie specjaliści tureccy, badaczy zagranicznych pojawiło się niewielu, być może z powodu sytuacji politycznej panującej w tym kraju.

15–18.10. ICE czyli International Conference & Exhibition to wspólne naukowo-komercyjne przedsięwzięcie American Association of Petroleum Geologists i Society of Exploration Geophysicists – dwóch wiodących organizacji branżowych zrzeszających 65 tys. specjalistów ze 128 krajów świata. Konferencja i wystawa w nowej formule (AAPG/SEG) odbyła się po raz czwarty, tym razem w Londynie. Poprzednie wydarzenia miały miejsce w meksykańskim kurorcie Cancun, Barcelonie i Melbourne. W kilkuset sesjach tematycznych i kilkunastu warsztatach uczestniczyło ponad 2 tys. gości z całego świata, w tym bardzo wielu młodych specjalistów, którym organizatorzy poświęcili specjalną uwagę. Komisja Programowa ICE miała nie lada problem z wyborem referatów, bo zgłoszono ich rekordową ilość – ponad 1200. Uroczystą sesją plenarną uczczono setną rocznicę założenia AAPG. Wśród imponującej liczby sponsorów i partnerów imprezy czołowe miejsce zajęły firmy Saudi Aramco i Shell.